

**BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
COMITETUL EXECUTIV**

HOTĂRÂREA nr.
din _____ 20__

**Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit
pentru bănci potrivit abordării standardizate**

În temeiul art.5 alin.(1) lit.d), art.11 alin.(1), art.27 lit.c), art.44 lit.a), art.46 lit.b) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300, art.544), cu modificările și completările ulterioare, art.64 și 65 din Legea nr.202 din 06 octombrie 2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727), Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate.

2. Regulamentul indicat la punctul 1 din prezenta hotărâre intră în vigoare la data de ____ 2018.

3. Până la data intrării în vigoare a regulamentul indicat la punctul 1 din prezenta hotărâre băncile vor asigura conformarea activității lor, inclusiv a politicilor și regulamentelor interne cu cerințele acestuia.

Aprobat
prin Hotărârea Comitetului executiv
al Băncii Naționale a Moldovei
nr. __ din __

Regulament
cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci
potrivit abordării standardizate

Prezentul regulament transpune parțial Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr.L 176 din 27 iunie 2013, cu modificările ulterioare.

Capitolul I. Obiect, domeniu de aplicare

1. Prezentul regulament se aplică băncilor cu sediul în Republica Moldova, sucursalelor în Republica Moldova ale băncilor din alte state care sunt licențiate de către Banca Națională a Moldovei conform Legii nr.202 din 06 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, denumite în continuare bănci.
2. Prezentul regulament stabilește metodologia și condițiile pe care băncile trebuie să le aplice, pe baza abordării standardizate, pentru determinarea valorilor ponderate la risc ale expunerilor în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii ale băncilor în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital.

Capitolul II. Noțiuni și dispoziții generale

3. Termenii și expresiile utilizate în prezentul regulament au semnificațiile prevăzute în Legea nr.202 din 06 octombrie 2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727). De asemenea, în sensul prezentului regulament se utilizează următoarele noțiuni:

bun imobil cu destinație locativă - o locuință care este ocupată de proprietarul sau de locatarul locuinței;

bun imobil cu destinație comercială – un oficiu sau alte sedii comerciale, scopul dominant al cărora este legat direct de desfășurarea unei activități economice.

contraparte centrală (CPC) - o persoană juridică din statul străin care se interpune între contrapărțile la contractele tranzacționate pe una sau mai multe piețe financiare, devenind astfel cumpărător pentru fiecare vânzător și vânzător pentru fiecare cumpărător;

credite de export sprijinite în mod oficial - credite pentru a finanța exportul de mărfuri și servicii pentru care o agenție oficială de creditare a exportului oferă garanții, asigurare sau finanțare directă;

entitate din sectorul public - un organism administrativ fără caracter comercial subordonat administrațiilor centrale, regionale, autorităților locale sau celor care exercită aceleași atribuții ca

și autoritățile regionale și locale, sau o întreprindere necomercială deținută sau înființată și finanțată de administrațiile centrale, regionale sau de autoritățile locale și care beneficiază de acorduri de garantare explicite și care poate include organisme autonome guvernate prin lege și aflate sub supraveghere publică;

expunere - un activ sau un element extrabilanțier;

finanțarea comerțului – finanțarea (inclusiv garanțiile) asociată schimburilor de bunuri și servicii prin intermediul produselor financiare cu scadență fixă, în general, mai mică de un an fără refinanțare automată;

Finanțarea comerțului, astfel cum este menționată mai sus, este de obicei fără angajament ferm și necesită o documentație care va justifica în sprijinul tranzacției pentru fiecare cerere de tragere, existând posibilitatea refuzului finanțării în caz de dubiu legat de bonitate sau de credibilitatea documentației care susține tranzacția. În cazul finanțării comerțului, rambursarea expunerilor respective este în general independentă de debitor, iar fondurile provin în schimb din sumele primite de la importatori sau rezultă din vânzarea mărfurilor care fac obiectul tranzacției;

finanțare speculativă a bunurilor imobile - credite acordate în scopul dobândirii de terenuri în legătură cu bunuri imobile sau al dezvoltării ori al construirii pe acestea, sau în legătură cu astfel de bunuri, cu intenția de a le revinde cu profit;

organism de plasament colectiv (OPC) - organism de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) din Republica Moldova sau din alt stat, astfel cum este definit la art.6 din Legea nr.171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.193-197, art.665); un fond de investiții alternative (FIA) din statul strain astfel cum este definit la punctul 80 din prezentul regulament;

poziție din securitizare - o expunere față de o securitizare;

securitizare - o tranzacție sau o schemă prin care riscul de credit asociat unei expuneri sau unui portofoliu de expuneri este segmentat pe tranșe, având următoarele caracteristici:

a) plățile în cadrul tranzacției sau schemei sunt dependente de performanța expunerii sau a portofoliului de expuneri;

b) subordonarea tranșelor determină modul de distribuire a pierderilor pe parcursul duratei de viață a tranzacției sau a schemei;

societate de evaluare externă a creditului (ECAI):

1) o persoană juridică a cărei activitate include acordarea, cu titlu profesional, de evaluări (ratinguri) de credit (agenția de rating de credit) care este înregistrată sau certificată conform legislației naționale a statului strain respectiv sau

2) o bancă centrală din statul strain care, în temeiul legislației naționale a statului respectiv, acordă ratinguri de credit.

ECAI desemnată - o societate de evaluare externă a creditului desemnată de către o bancă;

tranșă – în sensul securitizării, un segment de risc de credit, stabilit contractual, asociat unei expuneri sau unui număr de expuneri, în care o poziție din segment implică un risc de pierdere din credit mai mare sau mai mic decât o poziție în quantum egal din orice alt asemenea segment, fără a se ține seama de protecția creditului furnizată de părți terțe în mod direct deținătorilor pozițiilor din segment sau din alte segmente;

tranzacție de creditare în marjă - tranzacție în care o bancă acordă credit în legătură cu achiziționarea, vânzarea, deținerea sau tranzacționarea de valori mobiliare. Tranzacțiile de creditare în marjă nu includ alte împrumuturi care sunt acoperite cu garanții reale sub formă de valori mobiliare;

valoare de piață - în sensul bunurilor imobile, înseamnă suma estimată care ar putea fi plătită în schimbul bunurilor la data evaluării între un cumpărător și un vânzător interesați în cadrul unei tranzacții încheiate în condiții obiective și de concurență normală, în care fiecare parte acționează în deplină cunoștință de cauză, prudent și fără constrângeri.

4. În scopul prezentului regulament, expunerile denominate și finanțate într-o monedă înseamnă expunerile denominate într-o anumită monedă pentru care banca, de asemenea, are pasivele corespunzătoare în aceeași monedă.

Capitolul III. Principii generale

Secțiunea 1. Valoarea expunerii și clase de expuneri

5. Valoarea expunerii unui element de activ este valoarea sa contabilă rămasă după ce au fost aplicate ajustări specifice pentru riscul de credit în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent calculului de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit, ajustări de valoare suplimentare, precum și diminuată cu alte reduceri ale fondurilor proprii aferente elementului de activ în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital.

6. Valoarea expunerii unui element extrabilanțier enumerat în anexa nr.1 la prezentul regulament este următorul procentaj din valoarea sa nominală, după deducerea ajustărilor specifice pentru riscul de credit în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent calculului de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit, precum și al altor reduceri ale fondurilor proprii aferente elementului extrabilanțier în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital:

- 1) 100 % dacă este un element cu risc înalt;
- 2) 50 % dacă este un element cu risc mediu;
- 3) 20 % dacă este un element cu risc moderat;
- 4) 0 % dacă este un element cu risc scăzut.

7. Elementele extrabilanțiere menționate la punctul 6 se atribuie categoriilor de risc indicate în anexa nr.1.

8. Dacă o bancă utilizează metoda extinsă a garanțiilor financiare în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci, valoarea expunerii sub formă de valori mobiliare sau de mărfuri vândute, date în gaj sau date cu împrumut în cadrul unei tranzacții de răscumpărare, unei operațiuni de dare sau luare de valori mobiliare sau mărfuri cu împrumut și în cadrul tranzacțiilor de creditare în marjă se majorează cu ajustarea de volatilitate corespunzătoare valorilor mobiliare sau mărfurilor, astfel cum este prevăzut în actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci.

9. În cazul tranzacțiilor de răscumpărare, al operațiunilor de dare sau luare de valori mobiliare sau mărfuri cu împrumut, al tranzacțiilor cu termen lung de decontare și al tranzacțiilor de creditare în marjă, valoarea expunerii poate fi determinată în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci.

10. În cazul în care o expunere face obiectul protecției finanțate a creditului, valoarea expunerii aplicabilă elementului respectiv poate fi modificată în conformitate cu actul normativ

al Băncii Naționale a Moldovei aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci.

11. Fiecare expunere trebuie să fie încadrată în una dintre următoarele clase de expuneri:
- 1) expuneri față de administrații centrale sau bănci centrale;
 - 2) expuneri față de administrații regionale sau autorități locale;
 - 3) expuneri față de entități din sectorul public;
 - 4) expuneri față de bănci de dezvoltare multilaterală;
 - 5) expuneri față de organizații internaționale;
 - 6) expuneri față de bănci;
 - 7) expuneri față de societăți;
 - 8) expuneri de tip retail;
 - 9) expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile;
 - 10) expuneri în stare de nerambursare;
 - 11) expuneri asociate unui risc extrem de ridicat;
 - 12) elemente reprezentând poziții din securitizare;
 - 13) expuneri față de bănci și societăți cu o evaluare de credit pe termen scurt;
 - 14) expuneri sub formă de unități sau acțiuni deținute în organisme de plasament colectiv (OPC-urile);
 - 15) expuneri provenind din titluri de capital;
 - 16) alte elemente.

Secțiunea a 2-a. Calculul valorilor expunerilor ponderate la risc

12. Pentru a calcula valorile ponderate la risc ale expunerilor, ponderile de risc se aplică tuturor expunerilor în conformitate cu prevederile capitolului IV, dacă respectivele expuneri nu sunt deduse din fondurile proprii.

13. Ponderile de risc aplicate depind de clasa de expuneri în care este încadrată fiecare expunere și, în conformitate cu capitolul IV, de calitatea creditului.

14. Calitatea creditului poate fi determinată prin raportare la evaluările de credit realizate de societățile de evaluare externă a creditului (ECAI) sau, în scopul capitolului IV secțiunea 1, la evaluările de credit realizate de agențiile de creditare a exportului, specificate la capitolul VI secțiunea a 2-a.

15. Pentru a calcula valoarea ponderată la risc a unei expuneri, valoarea expunerii se multiplică cu ponderea de risc determinată în conformitate cu capitolul IV.

16. În cazul în care o expunere face obiectul protecției creditului, ponderea de risc aplicabilă elementului respectiv poate fi modificată în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci.

17. În cazul expunerilor pentru care capitolul IV nu prevede o metodă de calcul, se aplică o pondere de risc de 100 %.

18. În scopul calculării valorilor ponderate la risc ale expunerilor față de contrapartea centrală, băncile tratează respectivele expuneri ca expuneri față de o societate.

19. Cu excepția expunerilor care generează elemente de fonduri proprii de nivel 1 de bază, elemente de fonduri proprii de nivel 1 suplimentar sau elemente de fonduri proprii de nivel 2, o bancă poate decide, sub rezerva aprobării prealabile de către Banca Națională a Moldovei, să nu aplice cerințele prevăzute la punctul 12 pentru expunerile băncii respective față de o contrapartea care este întreprinderea-mamă a acesteia, filiala acesteia, o filială a întreprinderii-mamă a acesteia.

20. Banca Națională a Moldovei acordă aprobarea, prevăzută la punctul 19, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- 1) contrapartea este o bancă, o societate de investiții, o societate financiară non-bancară sau o întreprindere prestatoare de servicii auxiliare care face obiectul unor cerințe prudențiale adecvate;
- 2) contrapartea este inclusă în aceeași arie de consolidare ca și banca, potrivit metodei consolidării globale;
- 3) contrapartea face obiectul aceluiași proceduri de evaluare, de măsurare și de control al riscurilor ca și banca;
- 4) contrapartea este situată în Republica Moldova;
- 5) nu există niciun impediment practic sau juridic semnificativ, actual sau potențial, pentru transferul prompt de fonduri proprii sau pentru rambursarea rapidă a datoriilor de către contraparte băncii.

21. În cazul în care banca este autorizată, în conformitate cu punctele 19 și 20, să nu aplice cerințele prevăzute la punctul 12, aceasta atribuie expunerilor respective o pondere de risc de 0%.

Secțiunea a 3-a. Debitorul aflat în stare de nerambursare

22. Se consideră că debitorul se află în stare de nerambursare (default), atunci când are loc cel puțin una dintre următoarele situații:

1) banca consideră că fără a recurge la măsuri precum executarea garanției, este improbabil ca debitorul să-și achite în întregime obligațiile din credite față de bancă, de întreprinderea-mamă sau față de oricare din filialele acesteia;

2) întârzierea la plată a debitorului a depășit 90 de zile pentru oricare din obligațiile semnificative din credite față de bancă, de întreprinderea-mamă sau față de oricare din filialele acesteia.

23. În cazul expunerilor de tip retail, băncile pot aplica definiția stării de nerambursare prevăzută la punctul 22 mai degrabă la nivelul facilităților de credit individuale decât referitor la obligațiile totale ale debitorului.

24. În sensul punctului 22 subpunctul 1), elementele care trebuie considerate indicii ale improbabilității de plată includ următoarele:

1) banca încetează să mai contabilizeze dobânda aferentă obligației din credite;

2) banca recunoaște o ajustare specifică pentru riscul de credit, rezultată în urma percepției unei deteriorări semnificative a calității creditului, ulterioară momentului în care banca s-a expus la risc;

3) banca vinde obligația din credite înregistrând o pierdere economică semnificativă în legătură cu creditul;

4) banca consimte o restructurare în regim de urgență a obligației din credite, în cazul în care acest lucru poate conduce la reducerea obligației financiare, ca urmare a amânării sau a anulării la plată a unei părți semnificative a principalului, a dobânzii sau, dacă este cazul, a comisioanelor;

5) banca a introdus o cerere prin care solicită deschiderea procedurii de faliment împotriva debitorului sau aplicarea unei măsuri similare pentru o obligație din credite a debitorului față de bancă, de întreprinderea-mamă sau față de oricare din filialele acesteia;

6) debitorul a solicitat deschiderea procedurii de faliment sau face obiectul acesteia sau al unei protecții similare, în cazul în care acest lucru ar conduce la evitarea sau întârzierea plății unei obligații din credite față de bancă, de întreprinderea-mamă sau față de oricare din filialele acesteia.

25. În sensul punctului 22 subpunctul 2), se aplică următoarele prevederi:

1) în cazul tragerilor pe descoperit de cont (overdraft), zilele de întârziere la plată încep de la data la care debitorul a depășit o limită autorizată, a fost anunțat că limita este inferioară soldului curent sau a retras credit fără autorizație, suma acestuia fiind semnificativă;

2) în sensul subpunctului 1), o limită autorizată înseamnă orice limită de credit pe care banca o stabilește și o comunică debitorului;

3) în cazul cardurilor de credit, zilele de întârziere la plată încep de la data scadenței plății minime;

4) caracterul semnificativ al unei obligații din credite restante trebuie să fie evaluat în raport cu un prag de 2.5 % din soldul total al obligațiilor din credite ale debitorului. Băncile pot identifica stările de nerambursare pe baza unui prag inferior în cazul în care pot demonstra că acest prag inferior este un indiciu relevant al improbabilității de plată și că nu conduce la un număr excesiv de stări de nerambursare ce vor reveni la o altă stare decât cea de nerambursare la scurt timp după ce au fost recunoscute ca fiind în incapacitate de plată sau reducere a cerințelor de capital. În acest caz, instituțiile ar trebui să înregistreze în bazele lor de date informațiile privind factorii care declanșează starea de nerambursare ca un indiciu specific suplimentar al improbabilității de plată;

5) băncile trebuie să dispună de politici în ceea ce privește numărarea zilelor de întârziere la plată, în special în ceea ce privește modificarea scadențelor tranzacțiilor și acordarea de prelungiri, modificări sau amânări, reînnoiri și compensarea conturilor existente. Aceste politici trebuie să fie aplicate consecvent în timp și trebuie să fie conforme cu gestionarea internă a riscurilor și cu procesele decizionale ale băncii.

26. Băncile care utilizează date externe care nu sunt prin ele însele coerente cu definiția stării de nerambursare prevăzută la punctele 22 și 23, trebuie să efectueze ajustările adecvate pentru a obține o echivalență substanțială cu definiția stării de nerambursare.

27. Dacă banca constată că o expunere considerată anterior ca fiind în stare de nerambursare nu mai prezintă niciuna din caracteristicile care declanșează starea de nerambursare timp de cel puțin 3 luni, se clasifică astfel cum ar proceda în cazul unei expuneri care nu se află în stare de nerambursare. În cursul perioadei menționate, banca va lua în considerare comportamentul și situația financiară a debitorului. Dacă definiția stării de nerambursare devine ulterior aplicabilă, banca consideră că a intervenit o altă stare de nerambursare.

În cazul în care unei expuneri în stare de nerambursare i se aplică o restructurare în regim de urgență, pentru excluderea expunerii din clasa „expuneri în starea de nerambursare”, banca ia în considerare faptul că niciun factor care declanșează starea de nerambursare nu continuă să se aplice respectivei expuneri timp de cel puțin 1 an de la cel mai recent eveniment dintre momentul în care expunerea a fost clasificată în stare de nerambursare, momentul extinderii măsurilor de restructurare sau sfârșitul perioadei de grație incluse în acordurile de restructurare.

Capitolul IV. Ponderi de risc

Secțiunea 1. Expuneri față de administrații centrale sau bănci centrale

28. Expunerile față de administrațiile centrale și băncile centrale primesc o pondere de risc de 100 %, cu excepția cazului în care se aplică prevederile punctelor 29-31.

29. Sub rezerva prevederilor din punctele 30 și 33, expunerile față de administrațiile centrale și băncile centrale, pentru care este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată, primesc o pondere de risc în conformitate cu tabelul 1 care corespunde evaluării de credit realizate de ECAI, conform concordanței efectuate de Banca Națională a Moldovei în baza punctului 102.

Tabelul 1

Nivel de calitate a creditului	1	2	3	4	5	6
--------------------------------	---	---	---	---	---	---

Pondere de risc	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %
-----------------	-----	------	------	-------	-------	-------

30. Expunerilor față de administrația centrală a Republicii Moldova și Banca Națională a Moldovei denumite și finanțate în lei moldovenești li se aplică o pondere de risc de 0 %.

31. Expunerilor față de Banca Națională a Moldovei sub formă de rezerve obligatorii li se aplică o pondere de risc de 0 %.

32. În cazul în care autoritățile competente dintr-un stat străin, care aplică dispozițiile de supraveghere și reglementare prudențială cel puțin echivalente cu cele aplicate în Republica Moldova în privința băncilor conform anexei nr.5, atribuie o pondere de risc mai mică decât cea indicată la punctele 28 și 29 pentru expunerile față de propria administrație centrală și propria bancă centrală, denumite și finanțate în moneda națională a acestei administrații /băncii centrale, băncile pot să aplice expunerilor respective ponderea de risc stabilită de autoritatea competentă a statului respectiv.

Secțiunea a 2-a. Expuneri față de administrații regionale sau autorități locale

33. Expunerile față de administrațiile regionale sau autoritățile locale din statele străine sunt ponderate la risc ca și expunerile față de bănci.

34. În cazul expunerilor indicate la punctul 33, tratamentul preferențial pentru expunerile pe termen scurt prevăzut la punctele 49 și 53 nu se aplică.

35. Administrațiile regionale și autoritățile locale din Republica Moldova reprezintă autoritățile administrației publice locale la care se face referire în cadrul Legii nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35 art.116).

36. Expunerilor față de administrațiile regionale și autoritățile locale din Republica Moldova denumite și finanțate în lei moldovenești li se aplică o pondere de risc de 20 %.

Secțiunea a 3-a. Expuneri față de entități din sectorul public

37. Prin derogare de la punctul 30, expunerile față de entitățile din sectorul public pentru care nu este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată primesc o pondere de risc în corespundere cu nivelul de calitate a creditului atribuit expunerilor față de administrația centrală, în conformitate cu tabelul 2:

Tabelul 2

Nivel de calitate a creditului atribuit administrației centrale	1	2	3	4	5	6
Pondere de risc	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

38. În cazul în care administrația centrală nu beneficiază de rating, ponderea de risc pentru expunerile față de entitățile din sectorul public este de 100 %.

39. Expunerile față de entitățile din sectorul public pentru care este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată sunt tratate în conformitate cu secțiunea 7 din prezentul capitol. Tratamentul preferențial pentru expunerile pe termen scurt prevăzut la punctele 49 și 53 nu se aplică acestor entități.

40. Pentru expunerile față de entitățile din sectorul public cu o scadență inițială de cel mult trei luni, ponderea de risc este de 20 %.

41. În situații excepționale, expunerile față de entitățile din sectorul public din Republica Moldova pot fi tratate ca expuneri față de administrația centrală din Republica Moldova dacă în

opinia Băncii Naționale a Moldovei nu există diferență în ceea ce privește riscul între expuneri, datorită existenței unei garanții decvate din partea administrației centrale a Republicii Moldova.

Secțiunea a 4-a. Expuneri față de bănci de dezvoltare multilaterală

42. Expunerile față de băncile de dezvoltare multilaterală care nu sunt menționate la punctul 45 sunt tratate în același mod ca și expunerile față de bănci.

43. Tratatul preferențial pentru expunerile pe termen scurt prevăzut la punctele 49, 53 și 57 nu se aplică expunerilor indicate la punctul 42.

44. În scopul prezentului regulament, Societatea Interamericană de Investiții (*Inter-American Investment Corporation*), Banca pentru Dezvoltare și Comerț în regiunea Mării Negre (*Black Sea Trade and Development Bank*), Banca Central-Americană pentru Integrare Economică (*Central American Bank for Economic Integration*) și CAF-Banca pentru Dezvoltare a Americii Latine (*CAF-Development Bank of Latin America*) sunt considerate ca bănci de dezvoltare multilaterală.

45. Expunerilor față de următoarele bănci de dezvoltare multilaterală li se aplică o pondere de risc de 0 %:

- 1) Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (*International Bank for Reconstruction and Development*);
- 2) Societatea Financiară Internațională (*International Finance Corporation*);
- 3) Banca Interamericană de Dezvoltare (*Inter-American Development Bank*);
- 4) Banca Asiatică de Dezvoltare (*Asian Development Bank*);
- 5) Banca Africană de Dezvoltare (*African Development Bank*);
- 6) Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (*Council of Europe Development Bank*);
- 7) Banca Nordică de Investiții (*Nordic Investment Bank*);
- 8) Banca Caraibiană de Dezvoltare (*Caribbean Development Bank*);
- 9) Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (*European Bank for Reconstruction and Development*);
- 10) Banca Europeană de Investiții (*European Investment Bank*);
- 11) Fondul European de Investiții (*European Investment Fund*);
- 12) Agenția pentru Garantarea Investițiilor Multilaterale (*Multilateral Investment Guarantee Agency*);
- 13) Facilitatea Internațională de Finanțare în favoarea Imunizării (*International Finance Facility for Immunisation*);
- 14) Banca Islamică de Dezvoltare (*Islamic Development Bank*).

Secțiunea a 5-a. Expuneri față de organizații internaționale

46. Expunerilor față de următoarele organizații internaționale li se aplică o pondere de risc de 0 %:

- 1) Uniunea Europeană (*European Union*);
- 2) Fondul Monetar Internațional (*International Monetary Fund*);
- 3) Banca Reglementelor Internaționale (*Bank for International Settlements*);
- 4) Fondul european de stabilitate financiară (*European Financial Stability Facility*);
- 5) Mecanismul european de stabilitate (*European Stability Mechanism*);
- 6) o instituție financiară internațională instituită de două sau mai multe state membre ale Uniunii Europene, care are scopul de a mobiliza fonduri și de a oferi asistență financiară în beneficiul membrilor săi care sunt afectați sau amenințați de probleme grave de finanțare.

Secțiunea a 6-a. Expuneri față de bănci

47. Expunerile față de băncile pentru care este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată se ponderează la risc în conformitate cu secțiunea 7 din prezentul capitol.
48. Expunerile față de băncile pentru care nu este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată se ponderează la risc în conformitate cu secțiunea 8 din prezentul capitol.
49. Expunerilor față de bănci cu o scadență reziduală de cel mult trei luni, denumite și finanțate în moneda națională a debitorului, li se atribuie o pondere de risc care este cu un nivel mai puțin favorabilă decât ponderea de risc preferențială, astfel cum este descrisă la punctele 30-32, aplicată expunerilor față de administrația centrală a jurisdicției în care este înregistrată banca respectivă.
50. Niciunei expunerii față de bănci cu o scadență reziduală de cel mult trei luni, denumite și finanțate în moneda națională a debitorului, nu i se atribuie o pondere de risc mai mică de 20 %.
51. Expunerile față de băncile și societățile de investiții din statele străine se tratează ca expuneri față de o bancă numai dacă statul respectiv aplică dispoziții de supraveghere și reglementare prudențială entității respective care sunt cel puțin echivalente cu cele aplicate în Republica Moldova în privința băncilor, conform anexei nr.5.

Secțiunea a 7-a. Expuneri față de bănci care beneficiază de rating

52. Expunerile față de bănci, cu o scadență reziduală de peste trei luni, pentru care este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată, primesc o pondere de risc în conformitate cu tabelul 3 care corespunde evaluării de credit realizate de ECAI, conform concordanței efectuate de Banca Națională a Moldovei în baza punctului 102.

Tabelul 3

Nivel de calitate a creditului	1	2	3	4	5	6
Pondere de risc	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

53. Expunerile față de bănci, cu o scadență reziduală de cel mult trei luni, pentru care este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată, primesc o pondere de risc în conformitate cu tabelul 4 care corespunde evaluării de credit realizate de ECAI, conform concordanței efectuate de Banca Națională a Moldovei în baza punctului 102:

Tabelul 4

Nivel de calitate a creditului	1	2	3	4	5	6
Pondere de risc	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

54. Interacțiunea dintre tratamentul evaluării de credit pe termen scurt în temeiul punctului 83 și tratamentul preferențial general pentru expunerile pe termen scurt prevăzut la punctul 53 se stabilește după cum urmează:

- 1) în cazul în care nu există o evaluare a expunerilor pe termen scurt, tuturor expunerilor față de bănci cu o scadență reziduală de cel mult trei luni se aplică tratamentul preferențial general pentru expunerile pe termen scurt, menționat la punctul 53;
- 2) în cazul în care există o evaluare pe termen scurt care determină aplicarea unei ponderi de risc identice sau mai favorabile decât utilizarea tratamentului preferențial general pentru expunerile pe termen scurt, menționat la punctul 53, atunci această evaluare se utilizează numai pentru expunerea specifică respectivă. Celelalte expuneri pe termen scurt fac obiectul tratamentului preferențial general pentru expunerile pe termen scurt, menționat la punctul 53;
- 3) în cazul în care există o evaluare pe termen scurt care determină aplicarea unei ponderi de risc mai puțin favorabile decât utilizarea tratamentului preferențial general pentru expunerile pe termen scurt, menționat la punctul 53, atunci tratamentul preferențial general pentru expunerile

pe termen scurt nu se utilizează și tuturor creanțelor pe termen scurt care nu beneficiază de rating li se aplică aceeași pondere de risc ca și cea aplicată prin evaluarea specifică pe termen scurt.

Secțiunea a 8-a. Expuneri față de bănci care nu beneficiază de rating

55. Expunerile față de băncile pentru care nu este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată, primesc o pondere de risc, în conformitate cu tabelul 5, care corespunde nivelului de calitate a creditului atribuit expunerilor față de administrația centrală a jurisdicției în care este înregistrată banca respectivă:

Tabelul 5

Nivel de calitate a creditului atribuit administrației centrale	1	2	3	4	5	6
Ponderea de risc a expunerii	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

56. Pentru expunerile față de băncile care nu beneficiază de rating, înregistrate în țări a căror administrație centrală nu beneficiază de rating, ponderea de risc este 100 %.

57. Pentru expunerile față de băncile care nu beneficiază de rating, cu o scadență inițială efectivă de cel mult trei luni, ponderea de risc este de 20 %.

58. Expunerilor față de băncile din Republica Moldova cu o scadență inițială efectivă mai mare de trei luni li se aplică o pondere de risc de 50%.

59. Fără a aduce atingere punctelor 56 și 57, pentru expunerile din finanțarea comerțului menționate la punctul 60, acestea fiind expuneri față de bănci care nu beneficiază de rating, ponderea de risc este de 50%, iar în cazul în care scadența reziduală a acestor expuneri din finanțarea comerțului față de bănci care nu beneficiază de rating este de cel mult trei luni, ponderea de risc este de 20%.

60. În scopul punctului 59, expunerile din finanțarea comerțului acoperă operațiunile de finanțare a comerțului pe termen scurt cu autolichidare legate de schimbul de bunuri sau servicii cu scadență reziduală de până la un an.

Secțiunea a 9-a. Expuneri față de societăți

61. Expunerile față de societățile pentru care este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată primesc o pondere de risc în conformitate cu tabelul 6, care corespunde evaluării de credit realizate de ECAI, conform concordanței efectuate de Banca Națională a Moldovei în baza punctului 102.

Tabelul 6

Nivel de calitate a creditului	1	2	3	4	5	6
Pondere de risc	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

62. Expunerile față de societățile pentru care nu este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată primesc ponderea de risc mai mare dintre ponderea de risc de 100 % și ponderea de risc aplicabilă expunerilor față de administrația centrală a jurisdicției în care societatea respectivă este înregistrată.

Secțiunea a 10-a. Expuneri de tip retail

63. Expunerile care respectă cumulativ următoarele criterii primesc o pondere de risc de 75%:

1) expunerea este față de una sau mai multe persoane fizice sau față de o întreprindere mică sau mijlocie (ÎMM);

2) expunerea face parte dintr-un număr semnificativ de expuneri cu caracteristici similare, astfel încât riscurile asociate unei astfel de creditări sunt reduse considerabil;

3) suma totală datorată băncii, întreprinderii–mamă și filialelor acesteia, incluzând orice expunere în stare de nerambursare, de către clientul debitor sau de către grupul de clienți aflați în legătură, dar excluzând expunerile garantate integral și pe deplin cu bunuri imobile cu destinație locativă care au fost atribuite clasei de expuneri menționate la punctul 11 subpunctul 9), nu depășește 5 milioane lei moldovenești, potrivit informațiilor deținute de bancă. Banca întreprinde toate măsurile necesare pentru a obține informația respectivă.

64. Expunerile care nu respectă criteriile menționate la punctul 63 nu sunt eligibile pentru clasa de expuneri de tip retail.

65. Valorile mobiliare nu sunt eligibile pentru clasa de expuneri de tip retail.

66. Valoarea actualizată a plăților minime de leasing de tip retail este eligibilă pentru clasa de expuneri de tip retail.

Secțiunea a 11-a. Prevederi generale privind expunerile garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile

67. O expunere sau orice parte a unei expuneri garantată integral printr-o ipotecă asupra unui bun imobil primește o pondere de risc de 100 %, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la secțiunea 12 sau secțiunea 13 din prezentul capitol, cu excepția oricărei părți a expunerii care este atribuită la o altă clasă de expuneri.

68. Partea din expunere care depășește valoarea ipotecii aferentă bunului imobil și respectiv nu este garantată cu ipotecă, primește o pondere de risc aplicabilă expunerilor față de contrapartea implicată.

69. Partea unei expuneri care este tratată ca fiind garantată integral cu un bun imobil nu poate fi mai mare decât suma gajată a valorii de piață a bunului respectiv.

70. Expunerile garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație locativă sau bunurilor imobile cu destinație comercială situate în statul străin primesc o pondere de risc de 100%, iar în cazul în care autoritățile relevante din statul respectiv au stabilit pentru expunerile garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație locativă și/sau comercială situate în acest stat, ponderile de risc care sunt mai mari decât 100%, băncile aplică ponderile de risc stabilite de autoritățile relevante ale statului străin.

Secțiunea a 12-a. Expuneri garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație locativă

71. Expunerile garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație locativă situate în Republica Moldova sunt tratate după cum urmează:

1) expunerile sau orice parte a unei expuneri garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație locativă care sunt sau urmează a fi ocupate sau date în chirie de proprietar sau de beneficiarul efectiv, în cazul contractelor privind investițiile în construcția apartamentelor în conformitate cu legislația privind cadastrul bunurilor imobile, primesc o pondere de risc de 50%;

2) expunerile față de un locatar, în cadrul unei tranzacții de leasing al cărui obiect îl constituie un bun imobil cu destinație locativă în care banca este locator, iar locatarul are opțiunea de cumpărare, primesc o pondere de risc de 50%, cu condiția ca expunerea băncii să fie garantată integral și pe deplin de dreptul său de proprietate asupra bunului respectiv.

72. Băncile consideră o expunere sau orice parte dintr-o expunere ca fiind garantată integral și pe deplin în sensul punctului 71 numai dacă sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții:

1) valoarea bunului nu depinde în mod semnificativ de calitatea creditului debitorului. Atunci când determină caracterul semnificativ al unei asemenea dependențe, băncile pot exclude situațiile în care atât valoarea bunului, cât și performanța debitorului sunt afectate de factori pur macroeconomici;

2) riscul debitorului nu depinde în mod semnificativ de randamentul bunului-suport sau al proiectului-suport, ci de capacitatea proprie a debitorului de a rambursa datoria din alte surse; și în consecință, rambursarea sumelor datorate nu depinde în mod semnificativ de fluxurile bănești generate de bunul-suport care servește drept garanție reală. Pentru aceste alte surse, băncile trebuie să determine, în momentul acordării creditului, raporturile maxime împrumut/venit, ca parte a politicii lor de creditare, și să obțină dovezi corespunzătoare privind veniturile relevante;

3) sunt îndeplinite cerințele aferente bunurilor imobile respective și regulile de evaluare prevăzute la anexa nr.2 ;

4) partea din credit care primește o pondere de risc de 50% nu depășește 80 % din valoarea de piață a bunului în cauză.

Secțiunea a 13-a. Expuneri garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație comercială

73. Expunerile garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație comercială situate în Republica Moldova sunt tratate după cum urmează:

1) expunerile sau orice parte a unei expuneri garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra birourilor sau a altor sedii comerciale primesc o pondere de risc de 75%, cu excepția bunurilor imobile, precum și a bunurilor imobile cu echipament aferent ce reprezintă parte componentă a unui complex patrimonial, valoarea de piață a cărora și amplasarea geografică nu va permite recuperarea acestora într-o perioadă mai mică de 3 ani;

2) expunerile asociate tranzacțiilor de leasing al căror obiect îl constituie birourile sau alte sedii comerciale, în care banca este locator, iar locatarul are opțiunea de cumpărare, primesc o pondere de risc de 75%, cu condiția ca expunerea băncii este garantată integral și pe deplin cu dreptul său de proprietate asupra bunului respectiv.

74. Băncile consideră o expunere sau orice parte dintr-o expunere ca fiind garantată integral și pe deplin în sensul punctului 73 numai dacă sunt îndeplinite concomitent următoarele condiții:

1) valoarea bunului nu depinde în mod semnificativ de calitatea creditului debitorului. Atunci când determină caracterul semnificativ al unei asemenea dependențe, băncile pot exclude situațiile în care atât valoarea bunului, cât și performanța debitorului sunt afectate de factori pur macroeconomici;

2) riscul debitorului nu depinde în mod semnificativ de randamentul bunului-suport, ci de capacitatea proprie a debitorului de a rambursa datoria din alte surse; și în consecință, rambursarea sumelor datorate nu depinde în mod semnificativ de fluxurile bănești generate de bunul-suport care servește drept garanție reală;

3) sunt îndeplinite cerințele aferente bunurilor imobile respective și regulile de evaluare prevăzute la anexa nr.2;

4) ponderea de risc de 75% se aplică acelei părți din credit care nu depășește 50 % din valoarea de piață a bunului.

Secțiunea a 14-a. Expuneri în stare de nerambursare

75. Partea negarantată a oricărui element în legătură cu care debitorul se află în stare de nerambursare în conformitate cu prevederile capitolului III secțiunea a 3-a sau, în cazul expunerilor de tip retail, partea negarantată a oricărei facilități de credit care se află în stare de nerambursare în conformitate cu aceleași prevederi primește o pondere de risc, după cum urmează:

1) de 150 %, în cazul în care ajustările specifice pentru riscul de credit reprezintă mai puțin de 20 % din partea negarantată a valorii expunerii, calculată fără a lua în considerare aceste ajustări specifice;

2) de 100 %, în cazul în care ajustările specifice pentru riscul de credit nu reprezintă mai puțin de 20 % din partea negarantată a valorii expunerii, calculată fără a lua în considerare aceste ajustări specifice.

76. Pentru determinarea părții garantate a elementului restant, garanțiile reale și personale eligibile sunt cele astfel considerate pentru scopul diminuării riscului de credit în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci.

77. În cazul în care a survenit o stare de nerambursare conform capitolului III secțiunea a 3-a, valoarea expunerii rămasă după efectuarea ajustărilor specifice pentru riscul de credit pentru expunerile garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație locativă potrivit secțiunii 12 din prezentul capitol și/sau cu ipotecă pe bunuri imobile cu destinație comercială potrivit secțiunii 13 din prezentul capitol primește o pondere de risc de 100 %.

Secțiunea a 15-a. Elemente asociate unui risc extrem de ridicat

78. Băncile atribuie o pondere de risc de 150% pentru expunerile asociate unor riscuri extrem de ridicate, inclusiv pentru expunerile sub formă de acțiuni sau unități deținute într-un OPC, dacă este cazul.

79. Expunerile cu riscuri extrem de ridicate trebuie să includă oricare dintre următoarele expuneri:

1) investițiile în societățile cu capital de risc (*venture capital firms*);

2) investițiile în fondurile de investiții alternative (FIA), cu excepția cazurilor în care mandatul fondului nu permite o limită mai mare decât cea la care se face referire în punctul 44 din Regulamentul privind limitele și tipul de instrumente în care pot investi organismele de plasament colectiv în valori mobiliare, aprobat prin Hotărârea nr.5/15 din 31 ianuarie 2015 a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.69-73 art.524);

3) investițiile în capitalul privat (*investments in private equity*);

4) finanțările speculative ale bunurilor imobile.

80. În sensul punctului 79 subpunctul 2), fondurile de investiții alternative (FIA) reprezintă organisme de plasament colectiv din statele străine, inclusiv compartimentele de investiții ale acestora, care:

1) atrag capital de la o serie de investitori, în vederea plasării acestuia în conformitate cu o politică de investiții definită în interesul respectivilor investitori; și

2) nu necesită autorizare ca organism de plasament colectiv în valori mobiliare, astfel cum este prevăzut de legislația națională a statului din care provine FIA.

81. Atunci când evaluează dacă o expunere, alta decât cele menționate la punctul 79, este asociată unor riscuri extrem de ridicate, băncile trebuie să ia în considerare următoarele caracteristici de risc:

1) există un risc ridicat de pierdere ca urmare a unei stări de nerambursare a debitorului;

2) este imposibil de a evalua cu precizie dacă expunerea se încadrează la subpunctul 1).

Secțiunea a 16-a. Elemente reprezentând poziții din securitizare

82. Expunerilor aferente pozițiilor din securitizare li se aplică o pondere de risc de 100 %.

*Secțiunea a 17-a. Expuneri față de bănci și societăți
cu o evaluare de credit pe termen scurt*

83. Expunerile față de bănci și expunerile față de societăți pentru care este disponibilă o evaluare de credit pe termen scurt realizată de o ECAI desemnată primesc o pondere de risc conform tabelului 7, care corespunde evaluării de credit realizate de ECAI, conform concordanței efectuate de Banca Națională a Moldovei în baza punctului 102.

Tabelul 7

Nivelul de calitate a creditului	1	2	3	4	5	6
Pondere de risc	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

Secțiunea a 18-a. Expuneri sub formă de unități sau acțiuni deținute în OPC

84. Expunerile sub formă de unități sau acțiuni deținute în OPC primesc o pondere de risc de 100%, cu excepția cazului în care sunt aplicabile prevederile punctului 85.

85. Expunerile sub formă de unități sau acțiuni deținute în OPC pentru care este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată primesc o pondere de risc conform tabelului 8, care corespunde evaluării de credit realizate de ECAI, conform concordanței efectuate de Banca Națională a Moldovei în baza punctului 102.

Tabelul 8

Nivelul de calitate a creditului	1	2	3	4	5	6
Pondere de risc	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

Secțiunea a 19-a. Expuneri provenind din titluri de capital

86. Următoarele expuneri se consideră expuneri provenind din titluri de capital:

- 1) expuneri care nu provin din titluri de datorie și conferă dreptul la o creanță subordonată, reziduală asupra activelor sau venitului emitentului;
- 2) expunerile care provin din titluri de datorie și din alte valori mobiliare, parteneriate, instrumente financiare derivate sau alte instrumente, a căror esență economică este similară cu cea aferentă expunerilor menționate la subpunctul 1).

87. Expunerile provenind din titluri de capital primesc o pondere de risc de 100 %, cu excepția cazului în care aceste expuneri:

- 1) trebuie să fie deduse în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital, sau
- 2) primesc o pondere de risc de 250% în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital, sau
- 3) se tratează drept elemente cu risc extrem de ridicat în conformitate cu secțiunea 15 din prezentul capitol.

88. Investițiile în titluri de capital sau în instrumente de capital reglementat emise de bănci se clasifică drept creanțe din titluri de capital, cu excepția cazurilor în care sunt deduse din fondurile proprii, ori primesc o pondere de risc de 250 % în temeiul prevederilor actului normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital, sau se tratează drept elemente cu risc extrem de ridicat în conformitate cu secțiunea 15 din prezentul capitol.

Secțiunea a 20-a. Alte elemente

89. Imobilizările corporale, în sensul cadrului contabil aplicabil, activele transmise în posesiune/achiziționate în schimbul rambursării datoriilor, indiferent de forma de proprietate, primesc o pondere de risc de 100 %.

90. Activele aferente plăților anticipate și plăților în tranzit și suspendate pentru care o bancă nu poate determina contrapartea primesc o pondere de risc de 100 %.
91. Numerarul, cecurile și alte elemente echivalente numerarului în curs de încasare primesc o pondere de risc de 20 %.
92. Numerarul aflat în casierie și elementele echivalente numerarului aflat în casierie primesc o pondere de risc de 0 %.
93. Lingourile de aur păstrate în tezaurele proprii sau depozitate în custodie în limita sumelor acoperite cu pasive în lingouri primesc o pondere de risc de 0 %.
94. În cazul vânzării de active și acorduri repo, respectiv al angajamentelor ferme de cumpărare la termen (outright forward purchases), ponderea de risc este cea aplicată activelor respective și nu cea aplicată contrapărților la tranzacțiile respective.
95. În cazul în care o bancă oferă protecție a creditului care acoperă un număr de expuneri (coș de expuneri) în condiții potrivit cărora al *n-lea* caz de nerambursare (cazul de nerambursare de ordinul *n*) dintre expuneri declanșează plata și acest eveniment de credit conduce la terminarea contractului, ponderile de risc pentru expunerile incluse în coș, excluzând un număr de *n-1* expuneri, trebuie să fie agregate până la un nivel maxim de 1000% și multiplicare cu valoarea nominală a protecției furnizate de instrumentul derivat de credit pentru a obține valoarea ponderată la risc a activului.
Cele *n-1* expuneri care trebuie excluse din agregare sunt determinate astfel încât să includă fiecare dintre acele expuneri care generează o valoare ponderată la risc a expunerii mai mică decât valoarea ponderată la risc a oricărei expuneri incluse în agregare.
96. În cazul operațiunilor de leasing se aplică următoarele:
- 1) valoarea expunerii pentru operațiunile de leasing este valoarea actualizată a plăților minime de leasing. Plățile minime de leasing sunt plățile pe care locatarul este obligat sau poate fi obligat să le efectueze pe durata contractului de leasing, precum și orice opțiune de cumpărare avantajoasă (bargain option) a cărei exercitare este certă într-o măsură rezonabilă;
 - 2) o parte, alta decât locatarul, poate fi obligată să efectueze o plată legată de valoarea reziduală a bunului care face obiectul contractului de leasing și în condițiile în care această obligație de plată îndeplinește prevederile actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei cu privire la eligibilitatea furnizorilor de protecție nefinanțată a creditului, precum și cerințele de recunoaștere a altor tipuri de garanții aferente protecției nefinanțate a creditului, obligația de plată respectivă poate fi considerată drept protecție nefinanțată a creditului. Aceste expuneri trebuie să fie încadrate în clasa relevantă de expuneri, în conformitate cu punctul 11;
 - 3) în cazul în care expunerea este o valoare reziduală a unor active ale băncii care fac obiectul unui contract de leasing, valorile ponderate la risc ale expunerilor se calculează după cum urmează:
$$1/t \times 100 \% \times \text{valoarea reziduală},$$
unde *t* este numărul cel mai mare dintre 1 și numărul cel mai apropiat de ani întregi rămași până la finalizarea leasingului.

Capitolul V. Deducerea cerințelor de capital pentru riscul de credit afereant expunerilor față de IMM-uri

97. Cerințele de capital pentru riscul de credit afereant expunerilor față de întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) se înmulțesc cu factorul 0,7619.
98. Pentru scopurile prezentului capitol:

1) expunerea trebuie să fie inclusă în clasa de expuneri de tip retail, în clasa de expuneri față de societăți sau în clasa de expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile. Expunerile în stare de nerambursare se exclud;

2) o ÎMM se determină în conformitate cu art.5 alin.(1) din Legea nr.179 din 21 iulie 2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.306-313 art.651). Dintre criteriile enumerate la art.5 din legea nominalizată, se ia în considerare doar cifra de afaceri anuală;

3) suma totală datorată băncii, întreprinderilor-mamă și filialelor acesteia, incluzând orice expunere în stare de nerambursare, de către clientul debitor sau de către grupul de clienți aflați în legătură, dar excluzând creanțele sau creanțele contingente garantate cu bunuri imobile cu destinație locativă, nu trebuie să depășească 7,5 milioane lei moldovenești, potrivit informațiilor deținute de bancă. Banca trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a obține informațiile respective.

99. Băncile raportează Băncii Naționale a Moldovei valoarea totală a expunerilor față de ÎMM-uri, calculată în conformitate cu punctul 98, în conformitate cu actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei aferente prezentării de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere.

Capitolul VI. Recunoașterea și punerea în concordanță a evaluării riscului de credit

Secțiunea 1. Prevederi generale

100. O evaluare externă a creditului poate fi folosită pentru determinarea ponderii de risc aplicabile unei expuneri în conformitate cu prezentul regulament numai dacă a fost realizată de o societate de evaluare externă a creditului inclusă în lista ECAI recunoscute ca eligibile, stabilită conform anexei nr.3.

101. Includerea unei ECAI în lista celor recunoscute de Banca Națională a Moldovei ca eligibile este condiționată de faptul că ECAI se află și este supravegheată într-o jurisdicție în care față de respectiva ECAI sunt aplicabile, în mod continuu, reglementări ale țării respective care sunt în concordanță cu dispozițiile Codului de conduită pentru agențiile de rating de credit emis de Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO) (IOSCO Code of Conduct Fundamentals for Credit Rating Agencies).

102. Pentru toate societățile de evaluare externă a creditului incluse în lista menționată la punctul 100, Banca Națională a Moldovei efectuează punerea în concordanță a nivelului de calitate a creditului stabilit în capitolul IV cu evaluările de credit realizate de fiecare ECAI eligibilă conform anexei nr.4.

Secțiunea a 2-a. Utilizarea evaluărilor de credit ale agențiilor de creditare a exportului

103. În scopul capitolului IV secțiunea 1, banca poate utiliza evaluări de credit ale unei agenții de creditare a exportului desemnate de bancă, dacă este îndeplinită oricare dintre următoarele condiții:

1) există un scor de risc consensual de la agențiile de creditare a exportului care participă la „Acordul privind orientările pentru creditele de export sprijinite în mod oficial” al Organizației de Cooperare și de Dezvoltare Economică (OCDE);

2) agenția de creditare a exportului își publică evaluările de credit și aderă la metodologia agreată de OCDE, iar evaluarea de credit este asociată uneia dintre cele opt prime minime de asigurare pentru export (MEIP) prevăzute de metodologia agreată de OCDE.

104. O bancă poate revoca desemnarea unei agenții de creditare a exportului menționate la punctul 103 subpunctul 2) în cazul în care există indicii concrete care arată că intenția care stă la baza revocării este reducerea cerințelor privind adecvarea capitalului.

105. Expunerilor pentru care este recunoscută o evaluare de credit realizată de o agenție de creditare a exportului în scopul ponderării la risc li se aplică o pondere de risc în conformitate cu tabelul 9.

Tabelul 9

MEIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Pondere de risc	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

Capitolul VII. Utilizarea evaluărilor de credit realizate de o ECAI pentru determinarea ponderilor de risc

Secțiunea 1. Cerințe generale

106. O bancă poate desemna una sau mai multe societăți de evaluare externă a creditului recunoscute ca eligibile, ale căror evaluări de credit vor fi utilizate pentru a determina ponderile de risc aplicabile activelor și elementelor extrabilanțiere.

107. O bancă poate revoca desemnarea unei ECAI în cazul în care deține indicii concrete care arată că intenția care stă la baza revocării este reducerea cerințelor privind adecvarea capitalului.

108. Evaluările de credit nu pot fi utilizate selectiv.

109. O bancă trebuie să utilizeze evaluările de credit solicitate de către debitor (evaluări de credit solicitate). Cu toate acestea, o bancă poate utiliza evaluări de credit nesolicitate în cazul în care Banca Națională a Moldovei, prin decizia sa, confirmă că evaluările de credit nesolicitate ale unei ECAI nu diferă, în ceea ce privește calitatea, de evaluările de credit solicitate ale respectivei ECAI. Banca Națională a Moldovei revocă respectiva confirmare, în special dacă ECAI a utilizat o evaluare de credit nesolicitată pentru a pune presiuni asupra entității evaluate astfel încât aceasta să solicite o evaluare a creditului sau alte servicii.

110. În sensul punctului 109, evaluarea de credit nesolicitată reprezintă o evaluare de credit pe care societatea de evaluare externă a creditului o acordă în alte circumstanțe decât la cererea debitorului.

111. Atunci când utilizează evaluări de credit, băncile trebuie să respecte următoarele cerințe:

1) o bancă care decide să utilizeze evaluările de credit realizate de o ECAI pentru o anumită clasă de elemente trebuie să utilizeze respectivele evaluări de credit în mod consecvent pentru toate expunerile aparținând acelei clase;

2) o bancă care decide să utilizeze evaluări de credit realizate de o ECAI trebuie să utilizeze respectivele evaluări în mod continuu și consecvent de-a lungul timpului;

3) o bancă trebuie să utilizeze numai acele evaluări de credit realizate de o ECAI care iau în considerare toate sumele datorate acesteia, atât ca principal, cât și ca dobândă;

4) în cazul în care pentru un element evaluat este disponibilă numai o singură evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată, această evaluare de credit se utilizează la determinarea ponderii de risc pentru elementul respectiv;

5) în cazul în care pentru un element evaluat sunt disponibile două evaluări de credit realizate de societățile de evaluare externă a creditului desemnate și aceste evaluări corespund unor ponderi de risc diferite, se aplică ponderea de risc cea mai înaltă;

6) în cazul în care pentru un element evaluat sunt disponibile mai mult de două evaluări de credit realizate de societățile de evaluare externă a creditului desemnate, se iau în considerare acele două evaluări de risc care generează cele mai mici ponderi de risc. În cazul în care cele două cele mai mici ponderi de risc sunt diferite, se aplică cea mai înaltă pondere de risc. În cazul

în care cele două cele mai mici ponderi de risc sunt identice, se aplică ponderea de risc respectivă.

Secțiunea a 2-a. Evaluări de credit pentru un emitent sau o emisiune

112. În cazul în care există o evaluare de credit pentru un anumit program sau facilitate de emisiune căreia îi aparține elementul ce reprezintă expunerea, respectiva evaluare de credit se utilizează pentru a determina ponderea de risc aplicabilă elementului respectiv.

113. În cazul în care nu există o evaluare de credit aplicabilă în mod direct pentru un anumit element, însă există o evaluare de credit pentru un anumit program sau facilitate de emisiune căreia nu îi aparține elementul ce reprezintă expunerea sau există o evaluare generală de credit pentru emitent, atunci respectiva evaluare de credit se utilizează în oricare dintre următoarele cazuri:

1) această evaluare generează o pondere de risc mai ridicată decât cea care ar corespunde expunerii și expunerea în cauză este de rang egal sau inferior, în toate privințele, față de respectivul program sau facilitate de emisiune sau față de expunerile negarantate cu rang prioritar ale aceluși emitent, după caz;

2) această evaluare generează o pondere de risc mai scăzută decât cea care ar corespunde expunerii și expunerea în cauză este de rang egal sau superior, în toate privințele, față de respectivul program sau facilitate de emisiune sau față de expunerile negarantate cu rang prioritar ale aceluși emitent, după caz;

În toate celelalte cazuri, expunerea trebuie să fie tratată ca o expunere care nu beneficiază de rating.

114. Evaluările de credit pentru emitenții din cadrul unui grup de societăți nu pot fi utilizate ca evaluare de credit pentru alt emitent din cadrul aceluiași grup.

Secțiunea a 3-a. Evaluări de credit pe termen lung și pe termen scurt

115. Evaluările de credit pe termen scurt pot fi utilizate doar pentru activele și elementele extrabilanțiere pe termen scurt care reprezintă expuneri față de bănci și societăți.

116. O evaluare de credit pe termen scurt se aplică doar elementului la care se referă evaluarea de credit pe termen scurt și nu poate fi utilizată pentru determinarea ponderilor de risc aplicabile altor elemente, cu excepția următoarelor situații:

1) în cazul în care o expunere pe termen scurt, care a fost evaluată, primește o pondere de risc de 150 %, atunci toate expunerile negarantate față de respectivul debitor, care nu au fost evaluate, fie pe termen scurt, fie pe termen lung, primesc, de asemenea, o pondere de risc de 150 %;

2) în cazul în care o expunere pe termen scurt, care a fost evaluată, primește o pondere de risc de 50 %, atunci celelalte expuneri pe termen scurt neevaluate nu primesc o pondere de risc mai mică de 100 %.

Secțiunea a 4-a. Elemente denominate în moneda națională a debitorului și în monedă străină

117. O evaluare de credit pentru un element denominat în moneda națională a debitorului nu poate fi utilizată la determinarea unei ponderi de risc pentru o altă expunere față de același debitor, dar care este denominată într-o monedă străină.

118. Fără a aduce atingere prevederilor punctului 117, în cazul în care o expunere denominată într-o monedă străină rezultă din participarea unei bănci la un împrumut acordat de o bancă de dezvoltare multilaterală, a cărei statut de creditor preferat este recunoscut de piață, în scopul ponderării la risc poate fi utilizată evaluarea de credit aferentă elementului denominat în moneda națională a debitorului.

Distribuirea elementelor extrabilanțiere în categorii de risc

1. Risc înalt:

- 1) garanții având caracter de substitut de credit (de exemplu, garanții pentru buna plată a facilităților de credit);
- 2) instrumente financiare derivate de credit;
- 3) acceptări;
- 4) efecte de comerț andosate care nu poartă numele unei alte bănci;
- 5) tranzacții cu recurs (factoring, facilități de scontare a facturilor);
- 6) acreditive stand-by irevocabile, cu caracter de substitut de credit;
- 7) active achiziționate în baza unor angajamente ferme de cumpărare la termen (outright forward purchase agreements);
- 8) depozite forward (forward deposits);
- 9) partea neplătită a acțiunilor și a altor valori mobiliare achitate parțial;
- 10) operațiuni de vânzare a activului cu opțiune de răscumpărare;
- 11) alte elemente care prezintă risc înalt.

2. Risc mediu:

- 1) elemente extrabilanțiere de tipul finanțării comerțului, și anume acreditive documentare emise sau confirmate (a se vedea, de asemenea, „risc moderat”);
- 2) alte elemente extrabilanțiere:
 - a) garanții de livrare (shipping guarantees), angajamente (garanții) vamale și fiscale (customs and tax bonds);
 - b) facilități de credit neutilizate (angajamente de creditare, de cumpărare de valori mobiliare, de furnizare a garanțiilor sau de furnizare a facilităților de acceptare) cu o scadență inițială mai mare de un an;
 - c) facilități de emisiune de efecte (note issuance facilities - NIF) și facilități reînnoibile de preluare fermă (revolving underwriting facilities - RUF)
 - d) alte elemente care prezintă un risc mediu.

3. Risc moderat (mediu/scăzut):

- 1) elemente extrabilanțiere de tipul finanțării comerțului:
 - a) acreditive documentare în cadrul cărora bunurile supuse livrării funcționează ca garanție reală și alte tranzacții care se lichidează de la sine (self-liquidating transactions);
 - b) garanții-warranties (inclusiv garanții pentru licitații și de bună execuție (tender bonds, performance bonds) și garanții asociate de plată în avans, precum și garanții asociate de reținere) și garanții care nu au caracter de substitut de credit;
 - c) acreditive stand-by irevocabile care nu au caracter de substitut de credit;
- 2) alte elemente extrabilanțiere:
 - a) facilități de credit neutilizate care cuprind angajamente de creditare, de cumpărare de valori mobiliare, de furnizare a garanțiilor sau de furnizare a facilităților de acceptare cu o scadență inițială de până la un an sau de un an, care nu pot fi anulate necondiționat în orice moment fără notificare sau care nu atrag anularea automată ca urmare a deteriorării bonității debitorului;
 - b) alte elemente care prezintă un risc moderat.

4. Risc scăzut:

- 1) facilități de credit neutilizate care cuprind angajamente de creditare, de cumpărare de valori mobiliare, de furnizare a garanțiilor sau de furnizare a facilităților de acceptare care pot fi anulate necondiționat în orice moment fără notificare sau care atrag anularea automată ca urmare a deteriorării bonității debitorului. Liniile de credit de tip retail pot fi considerate ca fiind anulabile necondiționat, dacă termenii contractuali permit băncii anularea acestora în măsura permisă de legislația privind protecția consumatorului și de legislația conexasă;
- 2) facilități de credit neutilizate pentru garanții de licitație și de bună execuție (tender and performance guarantees) care pot fi anulate necondiționat în orice moment fără notificare sau care atrag anularea automată ca urmare a deteriorării bonității debitorului; și

3) alte elemente care prezintă un risc scăzut.

Anexa nr.2 la Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit
pentru bănci potrivit abordării standardizate

**Cerințe aferente bunurilor imobile și reguli de evaluare în sensul atribuirii expunerilor
clasei garantate integral și pe deplin cu ipoteci asupra bunurilor imobile**

Secțiunea 1. Cerințe pentru garanțiile reale sub forma bunurilor imobile

1. Bunurile imobile se califică drept garanții reale eligibile numai dacă sunt îndeplinite toate cerințele prevăzute la punctele 2-6 din prezenta anexă.

2. Următoarele cerințe privind securitatea juridică trebuie să fie îndeplinite:

- a) o ipotecă sau o sarcină de orice fel asupra bunului imobil trebuie să poată fi puse în aplicare/executare și trebuie să fie înregistrate în mod corespunzător și în timp util;
- b) toate cerințele juridice pentru stabilirea gajului sunt îndeplinite;
- c) contractul de gaj și procesul juridic care stă la baza acestuia permite băncii să realizeze valoarea protecției într-un interval de timp rezonabil.

3. Trebuie să fie îndeplinite următoarele cerințe privind monitorizarea valorilor bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile:

a) băncile trebuie să monitorizeze valoarea bunurilor imobile în mod frecvent, și cel puțin o dată în fiecare an în cazul bunurilor imobile cu destinație comercială și cel puțin o dată la fiecare trei ani în cazul bunurilor imobile cu destinație locativă. Băncile trebuie să efectueze monitorizarea mai frecventă în cazul în care condițiile de piață suferă modificări semnificative;

b) evaluarea bunurilor imobile trebuie să fie revizuită cel puțin o dată la fiecare trei ani sau mai frecvent atunci când informațiile de care dispun băncile indică faptul că valoarea bunurilor imobile ar fi putut să scadă semnificativ în comparație cu nivelul general al prețurilor de pe piață. Această revizuire trebuie să fie efectuată de către un evaluator care are calificarea, abilitățile și experiența necesare pentru a efectua o evaluare și care este independent de procesul de luare a deciziei aferente creditului. Criteriile aferente nominalizării evaluatorului sunt prevăzute în politicile interne ale băncii.

4. Băncile pot utiliza metode statistice pentru a monitoriza valoarea bunurilor imobile și a identifica bunurile imobile care necesită reevaluare.

5. Băncile trebuie să documenteze în mod clar tipurile de bunuri imobile cu destinație locativă și bunuri imobile cu destinație comercială pe care le acceptă, precum și politicile lor de creditare în acest sens.

6. Băncile trebuie să dispună de proceduri pentru a monitoriza ca bunul imobil acceptat ca protecție a creditului este asigurat în mod adecvat împotriva riscului de daune.

*Secțiunea a 2-a. Principii de evaluare pentru garanții reale eligibile
sub forma bunurilor imobile*

7. În cazul garanțiilor sub forma bunurilor imobile, garanția reală trebuie să fie evaluată de către un evaluator independent la valoarea de piață sau la o valoare mai mică. Banca trebuie să solicite evaluatorului independent să documenteze valoarea de piață în mod transparent și clar.

8. Valoarea garanției reale indicate la punctul 7 trebuie să fie valoarea de piață redusă corespunzător pentru a reflecta rezultatele monitorizării solicitate conform punctelor 3 și 4 și pentru a ține seama de existența oricăror drepturi cu rang prioritar asupra bunului imobil.

Anexa nr.3 la Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit
pentru bănci potrivit abordării standardizate

Lista societăților de evaluare externă a creditului (ECAI)

Denumirea agenției de rating de credit	Țara de rezidență	Statut	Effective date	IDNO
Fitch Franța S.A.S.	Franța	Înregistrată	31 Octombrie 2011	2138009Y4TCZT6Q OJO69
Fitch Deutschland GmbH	Germania	Înregistrată	31 Octombrie 2011	213800JEMOT1H45 VN340
Fitch Italia S.p.A.	Italia	Înregistrată	31 Octombrie 2011	213800POJ9QSCHL 3KR31
Fitch Polska S.A.	Polonia	Înregistrată	31 Octombrie 2011	213800RYJTJPW2 WD5704
Fitch Ratings España S.A.U.	Spania	Înregistrată	31 Octombrie 2011	213800RENFIIODK ETE60
Fitch Ratings Limited	Marea Britanie	Înregistrată	31 Octombrie 2011	2138009F8YAHVC8 W3Q52
Fitch Ratings CIS Limited	Marea Britanie	Înregistrată	31 Octombrie 2011	213800B7528Q4DIF 2G76
Moody's Investors Service Cipru Ltd	Cipru	Înregistrată	31 Octombrie 2011	549300V4LCOYCM NUVR81
Moody's France S.A.S.	Franța	Înregistrată	31 Octombrie 2011	549300EB2XQYRS E54F02
Moody's Deutschland GmbH	Germania	Înregistrată	31 Octombrie 2011	549300M5JMGHVT WYZH47
Moody's Italy S.r.l.	Italia	Înregistrată	31 Octombrie 2011	549300GMXJ4QK70 UOU68
Moody's Investors Service España S.A.	Spania	Înregistrată	31 Octombrie 2011	5493005X59ILY4B GJK90
Moody's Investors Service Ltd	Marea Britanie	Înregistrată	31 Octombrie 2011	549300SM89WABH DNJ349
Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited	Marea Britanie	Înregistrată	31 Octombrie 2011	549300363WVTTH0 TW460
Euler Hermes Rating GmbH	Germania	Înregistrată	16 Noiembrie 2010	391200QXGLWHK9 VK6V27
Japan Credit Rating Agency Ltd	Japonia	Certificată	6 Ianuarie 2011	35380002378CEGM RVW86
BCRA-Credit Rating Agency AD	Bulgaria	Înregistrată	6 Aprilie 2011	747800Z0IC3P66HT Q142
Creditreform Rating AG	Germania	Înregistrată	18 Mai 2011	391200PHL11KDUT

				TST66
Scope Ratings AG (în trecut PSR Rating GmbH)	Germania	Înregistrată	24 Mai 2011	391200WU1EZUQF HDWE91
ICAP Group SA	Grecia	Înregistrată	7 Iulie 2011	2138008U6LKT8VG 2MAREA BRITANIE85
GBB-Rating Gesellschaft für Bonitätsbeurteilung GmbH	Germania	Înregistrată	28 Iulie 2011	391200OLWXCTKP ADV72
ASSEKURATA Assekuranz Rating-Agentur GmbH	Germania	Înregistrată	18 August 2011	529900977LETWLJ F3295
ARC Ratings, S.A. (previously Companhia Portuguesa de Rating, S.A)	Portugalia	Înregistrată	26 August 2011	213800OZNIQMV6 UA7D79
AM Best Europe-Rating Services Ltd. (AMBERS)	Marea Britanie	Înregistrată	8 Septembrie 2011	549300VO8J8E5IQ V1T26
DBRS Ratings Limited	Marea Britanie	Înregistrată	31 Octombrie 2011	5493008CGCDQLG T3EH93
CRIF Ratings S.r.l. (anterior CRIF S.p.a.)	Italia	Înregistrată	22 Decembrie 2011	8156001AB6A1D74 0F237
Capital Intelligence Ratings Ltd	Cipru	Înregistrată	8 Mai 2012	549300RE88OJP9J2 4Z18
European Rating Agency, a.s.	Slovacia	Înregistrată	30 Iulie 2012	097900BFME00000 38276
Axesor Risk Management SL	Spania	Înregistrată	1 Octombrie 2012	959800EC2RH76JY S3844
Cerved Rating Agency S.p.A. (anterior CERVED Group S.p.A.)	Italia	Înregistrată	20 Decembrie 2012	8156004AB6C992A 99368
Kroll Bond Rating Agency	SUA	Certificată	20 Martie 2013	549300QYZ5CZYX TNZ676
The Economist Intelligence Unit Ltd	Marea Britanie	Înregistrată	3 June 2013	213800Q7GRZWF9 5EWN10
Dagong Europe Credit Rating Srl (Dagong Europe)	Italia	Înregistrată	13 June 2013	815600BF4FF53B7C 6311
Spread Research	Franța	Înregistrată	1 Iulie 2013	969500HB6BVM2U JDOC52
EuroRating Sp. z o.o.	Polonia	Înregistrată	7 Mai 2014	25940027QWS5GM O74O03
Moody's Investors Service EMEA Ltd	Marea Britanie	Înregistrată	24 Noiembrie 2014	54930009NU3JYS1 HTT72
Kroll Bond Rating Agency Europe Limited	Irlanda	Înregistrată	13 Noiembrie 2017	tbc

Anexa nr.4 la Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit
pentru bănci potrivit abordării standardizate

Tabelul de punere în concordanță

Nivel de calitate a creditului	1	2	3	4	5	6
<i>Fitch Ratings</i>						
Scala ratingurilor de credit pe termen lung ale emitenților	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, RD, D
Scala ratingurilor pe termen lung ale obligațiilor financiare ale entităților comerciale	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C
Scala internațională a ratingurilor pe termen lung privind puterea financiară a instituțiilor de asigurare (IFS)	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C
Scala ratingurilor pe termen scurt	F1+	F1	F2, F3	B, C, RD, D		
Scala ratingurilor pe termen scurt privind puterea financiară a instituțiilor de asigurare (IFS)	F1+	F1	F2, F3	B, C		
<i>Moody's Investors Service</i>						
Scala globală a ratingurilor pe termen lung	Aaa, Aa	A	Baa	Ba	B	Caa, Ca, C
Scala ratingurilor fondurilor de obligațiuni	Aaa-bf, Aa-bf	A-bf	Baa-bf	Ba-bf	B-bf	Caa-bf, Ca-bf, C-bf
Scala globală a ratingurilor pe termen scurt	P-1	P-2	P-3	NP		
<i>Standard & Poor's Ratings Services</i>						
Scala ratingurilor de credit pe termen lung ale emitenților	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, R, SD/D
Scala ratingurilor de credit pe termen lung ale emisiunilor	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor privind puterea financiară a întreprinderilor de asigurare	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, SD/D, R
Scala ratingurilor privind calitatea creditelor fondurilor	AAAf, AAf	Af	BBBf	BBf	Bf	CCCf
Scala ratingurilor de evaluare ale întreprinderilor din segmentul mediu al pieței (<i>mid-market</i>)		MM1	MM2	MM3, MM4	MM5, MM6	MM7, MM8, MMD
Scala ratingurilor de credit pe termen scurt ale emitenților	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, R, SD/D		
Scala ratingurilor de credit pe termen	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		

scurt ale emisiunilor						
AM Best Europe-Rating Services Ltd.						
Scala ratingurilor de credit pe termen lung ale emitenților	aaa, aa+, aa, aa-	a+, a, a-	bbb+, bbb, bbb-	bb+, bb, bb-	b+, b, b-	ccc+, ccc, ccc-, cc, c, rs
Scala ratingurilor datoriei pe termen lung	aaa, aa+, aa, aa-	a+, a, a-	bbb+, bbb, bbb-	bb+, bb, bb-	b+, b, b-	ccc+, ccc, ccc-, cc, c, d
Scala ratingurilor privind puterea financiară	A++, A+	A, A-	B++, B+	B, B-	C++, C+	C, C-, D, E, F, S
Scala ratingurilor pe termen scurt	AMB-1+	AMB-1-	AMB-2, AMB-3	AMB-4		
ARC Ratings S.A.						
Scala ratingurilor pe termen mediu și lung ale emitenților	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor pe termen mediu și lung ale emisiunilor	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor pe termen scurt ale emitenților	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		
Scala ratingurilor pe termen scurt ale emisiunilor	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		
ASSEKURATA Assekuranz Rating-Agentur GmbH						
Scala ratingurilor de credit pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC/C, D
Scala ratingurilor pe termen scurt ale entităților comerciale	A++	A		B, C, D		
Axesor SA						
Scala globală a ratingurilor	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D, E
BCRA – Credit Rating Agency AD						
Scala ratingurilor pe termen lung ale instituțiilor bancare	AAA, AA	A	BBB	BB	B	C, D
Scala ratingurilor pe termen lung ale întreprinderilor de asigurare	iAAA, iAA	iA	iBBB	iBB	iB	iC, iD
Scala ratingurilor pe termen lung ale entităților comerciale	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor pe termen lung ale municipalităților	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor pe termen lung ale emisiunilor	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor pe termen scurt ale instituțiilor bancare	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		
Scala ratingurilor pe termen scurt ale	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		

entităților comerciale						
Scala ratingurilor pe termen scurt ale municipalităților	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		
Scala ratingurilor pe termen scurt ale emisiunilor	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		
Capital Intelligence Ltd						
Scala internațională a ratingurilor pe termen ale emitenților	AAA, AA	A	BBB	BB	B	C, RS, SD, D
Scala internațională a ratingurilor pe termen mediu ale emisiunilor	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala internațională a ratingurilor pe termen scurt ale emitenților	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		
Scala internațională a ratingurilor pe termen scurt ale emisiunilor	A-1+	A-1	A-2, A-3	B, C, D		
Cerved Rating Agency S.p.A.						
Scala ratingurilor pe termen lung ale entităților comerciale	A1.1, A1.2, A1.3	A2.1, A2.2, A3.1	B1.1, B1.2	B2.1, B2.2	C1.1	C1.2, C2.1
Creditreform Ratings AG						
Scala ratingurilor pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	C, D
CRIF S.p.A.						
Scala globală a ratingurilor pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, D1, D2
Dagong Europe Credit Rating						
Scala ratingurilor de credit pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor de credit pe termen scurt	A-1		A-2, A-3	B, C, D		
DBRS Ratings Limited						
Scala ratingurilor obligațiunilor pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor datoriei pe termen scurt și ale titlurilor pe termen scurt	R-1 H, R-1 M	R-1 L	R-2, R-3	R-4, R-5, D		
Scala ratingurilor cu privire la capacitatea de plată a creanțelor	IC-1	IC-2	IC-3	IC-4	IC-5	D
European Rating Agency, a.s.						
Scala ratingurilor pe termen lung		AAA, AA, A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor pe termen scurt		S1	S2	S3, S4, NS		

EuroRating Sp. z o.o.						
Scala globală a ratingurilor pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Euler Hermes Rating GmbH						
Scala globală a ratingurilor pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, SD, D
GBB-Rating Gesellschaft für Bonitätsbeurteilung GmbH						
Scala globală a ratingurilor pe termen lung	AAA, AA		A, BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
ICAP Group S.A						
Scala globală a ratingurilor pe termen lung		AA, A	BB, B	C, D	E, F	G, H
Japan Credit Rating Agency Ltd						
Scala ratingurilor pe termen lung ale emitenților	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, LD, D
Scala ratingurilor pe termen lung ale emisiunilor	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor pe termen scurt ale emisiunilor	J-1+	J-1	J-2	J-3, NJ, LD, D		
Scala ratingurilor de credit pe termen scurt ale emisiunilor	J-1+	J-1	J-2	J-3, NJ, D		
Kroll Bond Rating Agency						
Scala ratingurilor de credit pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala ratingurilor de credit pe termen scurt	K1+	K1	K2, K3	B, C, D		
Scope Ratings AG						
Scala globală a ratingurilor pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
Scala globală a ratingurilor pe termen scurt	S-1+	S-1	S-2	S-3, S-4		
Spread Research						
Scala internațională a ratingurilor pe termen lung	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D
The Economist Intelligence Unit Ltd						
Scala ratingurilor suverane	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, D

Lista statelor străine care aplică cerințe de supraveghere și reglementare prudențială cel puțin echivalente cu cele aplicate în Republica Moldova

I. Bănci

1. Statele membre ale Uniunii Europene
2. Australia
3. Brazilia
4. Canada
5. China
6. Insulele Feroe
7. Groenlanda
8. Guernsey
9. Hong Kong
10. India
11. Insula Man
12. Japonia
13. Jersey
14. Mexic
15. Monaco
16. Noua Zeelandă
17. Arabia Saudită
18. Singapore
19. Africa de Sud
20. Elveția
21. Turcia
22. SUA

II. Societăți de investiții

1. Statele membre ale Uniunii Europene
2. Australia
3. Brazilia
4. Canada
5. China
6. Hong Kong
7. Indonezia
8. Japonia (numai operatorii din sectorul instrumentelor financiare de tip I)
9. Mexic
10. Coreea de Sud
11. Arabia Saudită
12. Singapore
13. Africa de Sud
14. SUA